

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри педагогіки та
менеджменту освіти д.п.н.,
професор _____ Радул В.В.

“27_” серпня_2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА**

напрямок підготовки _____ 014 Середня освіта
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія), 014.06 Середня освіта (Хімія),
014.07 Середня освіта (Географія) 014.08 Середня освіта (Природничі науки)
(шифр і назва спеціальності)

факультет _____ природничо-географічний
(назва факультету)

форма навчання _____ денна
(денна, заочна, ПДО)

2019 – 2020 рік

Робоча програма з курсу «Педагогіка» для студентів напряму підготовки: 014 Середня освіта **Спеціальність:** 014.05 Середня освіта (Біологія), 014.06 Середня освіта (Хімія), 014.07 Середня освіта (Географія), 014.04 (Природничі науки) — 26 с. “27” серпня 2019 року.

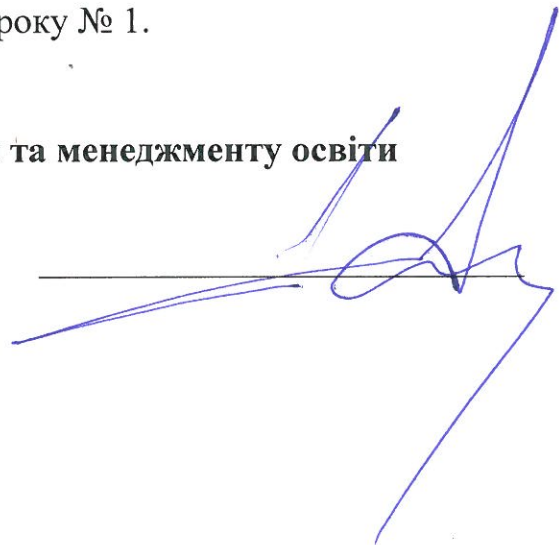
Робочу програму розробила Кравцова Тетяна Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Протокол від “27” серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти

“27” серпня 2019 року

Радул В.В.

Ó ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019 рік
Ó Т.О. Кравцова, 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	014 Середня освіта	Нормативна	
Розділів – 4	Спеціальність: 014.05 Середня освіта (Біологія), 014.06 Середня освіта (Хімія), 014.07 Середня освіта (Географія) 014.04 Середня освіта (Природничі науки)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 150 годин		2-й	
		Семестр 3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	22 год.	
		Практичні, семінарські	
		32 год.	
		Лабораторні	
		Не передбачено	
		Самостійна робота	
		96 год.	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчального курсу «Педагогіка» має вирішальне значення у професійній підготовці вчителя. Ґрунтовне його оволодіння збагачує інтелект студента теоретичними положеннями важливої людинознавчої науки, а також розвиває професійні уміння, сприяє формуванню педагогічної майстерності.

Навчальна дисципліна «Педагогіка» - одна із складових цілісної психолого-педагогічної підготовки майбутніх вчителів, яка покликана сприяти оволодінню ними теоретичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними уміннями та навичками, необхідними для ефективної роботи у національній школі. Вона є провідною дисципліною у загальній системі загально педагогічної підготовки студентів.

Курс дисципліни «Педагогіка» складається з чотирьох розділів: «Загальні основи педагогіки», «Теорія освіти і навчання» («Дидактика»), «Теорія виховання», «Управління та керівництво навчально-виховним закладом». Він побудований у відповідності із сучасними вимогами. Вміщує модульний підхід у розподілі тем, рейтингову систему оцінки знань студентів.

Розділ «Загальні основи педагогіки» включає головні структурні компоненти, зокрема предмет, мету, методи науково-педагогічних досліджень педагогіки як науки. Багато уваги приділяється аналізу її базових понять. Майбутні педагоги мають усвідомити, що педагогічні категорії є ступенями пізнання світу дитинства, отрочтва, юнацтва, різноманітних педагогічних явищ і процесів.

Розділ «Теорія освіти і навчання» або «Дидактика» розглядає сутність процесу навчання. Зміст освіти в сучасній школі; методи та засоби навчання; форми організації навчання; урок як основна форма співпраці вчителя й учнів у процесі навчання.

Розділ « Теоретичні основи та зміст процесу виховання.» висвітлює сутність виховання як цілісної системи, його науково-методологічні засади, характеризуються закономірності та принципи виховання. Майбутній учитель знайомиться з особливостями виховання дітей як у процесі навчання, так і в позакласній та позашкільній діяльності; вивчає особливості взаємодії школи, сім'ї та громадськості у вихованні підростаючого покоління.

Розділ «Управління та керівництво закладом освіти» розкриває сучасну систему освіти і виховання, знайомить майбутнього вчителя з управлінням і керівництвом основної школи.

Мета курсу: є забезпечення засвоєння студентами такими компетентностями:

- здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються.
- здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності.
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.
- здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації.
- володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.
- здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу до педагогічної діяльності, моделювання та розв'язування

педагогічних ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту.

- здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляти учнівським колективом, комунікувати зі спільнотами, організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.
- здатність застосовувати набуті психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі
- здатність моделювати, планувати та конструювати процес навчання в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, із врахуванням гігієнічних вимог до нього, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, в тому числі і інформаційних, для забезпечення якості навчально-виховного процесу; застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.
- Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання). –
- Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «педагогіка» студенти повинні знати:

- ключові поняття педагогічної науки; історію виникнення, становлення педагогіки як науки, стан її сучасного розвитку та актуальні проблеми; суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори, що впливають на її формування і розвиток;
- знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: особливості розвитку психіки та свідомості, вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника; Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.
- Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.
- Форми та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.
- Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

Студенти повинні уміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями курсу, систематизувати зміст базових понять;
- аналізувати сучасні тенденції реформування і адаптації системи загальної середньої освіти до умов життя (суспільства), що постійно змінюються;

- *застосовує* набуті психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики і освітні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу
- характеризувати наукові уявлення про закономірності педагогічного процесу, а також обґрунтовувати модель взаємодії «учитель-учень» в середині системи загальної середньої освіти та за її межами;
- виявляти основні складові структури педагогічної діяльності та бачити себе суб'єктом цієї діяльності;
- бачити шляхи реалізації гуманної позиції учителя в розумінні мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- *аналізувати* педагогічну дійсність, застосовувати творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації,
- *планувати* навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, *застосовувати* індивідуальний підхід, *дотримується* педагогічного такту.
- оперувати механізмами використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання учнів;
- користуватися елементами педагогічної техніки щодо керування своєю власною поведінкою та системою взаємодій «учитель-учень»;
- користуватися основними шляхами та засобами професійного самовдосконалення;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, реалізовувати творчий підхід до визначення педагогічних дій у нестандартних ситуаціях, уміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей та принципів навчання і виховання;
- зіставляти різні підходи в процесі полеміки, виявляти здатність аргументувати та відстоювати свою позицію, власну думку про те чи інше педагогічне явище чи процес;
- *прогнозувати* розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, *створювати* сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, *управляє* учнівським колективом, здатен до комунікації зі спільнотами;

Програма підготовлена для студентів, де зміст кожного розділу виконує конкретні функції, де кожен розділ є органічною складовою єдиного інтегрованого курсу. Вона забезпечує методологічну, науково-педагогічну й практичну підготовку студентів до творчої професійної праці в школі. Вивчення курсу передбачає орієнтацію студентів на оволодіння ними провідними концептуальними теоріями, законами та закономірностями з позиції розуміння загально філософського плану людської діяльності, усвідомлення студентами основних властивостей загального феномену педагогічної діяльності, зокрема цілеспрямованості, предметності, перетворювального характеру, детермінованості соціальними умовами. Студенти повинні уміти застосовувати на практиці набуті теоретичні знання, зокрема вміло підбирати методи, засоби, форми навчання й виховання учнів, забезпечувати розвиток їх творчих можливостей, здібностей.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Поняття про педагогіку. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної науки). Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична. Педагогіка як наука і мистецтво виховання.

Основні категорії педагогіки: педагогічний процес, виховання, навчання, освіта, розвиток. Виховання як суспільно-педагогічне явище.

Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки: загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика (теорія навчання), організація та управління педагогічним процесом. Вікова педагогіка (дошкільна та шкільна педагогіка), спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія), соціальна педагогіка (сімейна педагогіка, перевиховання дітей, що мають проблеми), професійна педагогіка (педагогіка вищої школи, підвищення кваліфікації та перекваліфікація робітників народного господарства, навчання літніх людей), порівняльна педагогіка, етнопедагогіка. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про народну педагогіку. Джерела і складові частини народної педагогіки.

Тема 2. Методологія і методи педагогічних досліджень.

Сутність науково-педагогічного дослідження. Методологія наукових досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Завдання науково-педагогічних досліджень на сучасному етапі розвитку школи. Класифікація методів науково-педагогічних досліджень (загальнонаукові, теоретичні, емпіричні). Загальна характеристика методів педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення передового досвіду; вивчення документації та учнівських праць, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.

Поняття про особистість, індивідуальність. Процес розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Соціалізація як результат впливу середовища на особистість. Виховання – визначальний чинник формування особистості.

Роль діяльності і спілкування у розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання і розвитку, активна позиція особистості та її роль у процесі розвитку і виховання. Психічний, фізичний, соціальний і духовний розвиток. Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання. Вікові періоди розвитку особистості. Теорії розвитку особистості.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Поняття про педагогічний процес. Характеристика педагогічного процесу, його основні елементи та рушійні сили. Закономірності і принципи педагогічного процесу. Спільні та специфічні сторони виховання і навчання: функції, завдання, зміст, форми і методи.

Демократизація, гуманізація і гуманітаризація педагогічного процесу. Оптимізація та інтенсифікація навчально-виховного процесу.

Тема 5. Ієрархія цілей у педагогіці.

Поняття про мету виховання. Історичний характер мети виховання. Ієрархія виховних завдань. Мета виховання в національній школі. Основні завдання і зміст різнобічного розвитку особистості. Комплексний підхід до виховання як умова забезпечення різнобічного розвитку особистості. Аналіз факторів, що впливають на формування мети суспільного виховання. Загальнолюдський, класовий, національний аспекти мети суспільного виховання. Всебічний розвиток особистості як вимога сучасного суспільного виробництва. Основні

напрямки виховання: моральне виховання, естетичне виховання, трудове виховання, громадянське виховання, фізичне виховання.

Тема 6. Особливості педагогічної професії та формування особистості вчителя.

Суспільна зумовленість виникнення і становлення педагогічної професії. Специфічні особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості вчителя та його підготовки. Професіограма вчителя та її складові частини.

Зміст професійної діяльності та функції педагога: конструктивна, комунікативна, організаторська, гностична. Система педагогічної діяльності: викладання, виховання, класне керівництво, діяльність із професійного самовдосконалення, управлінська, організаторська, методична, позашкільна, науково-дослідна.

Сутність, рині, компоненти педагогічної компетентності. Поняття про педагогічну техніку, педагогічну компетентність, педагогічні здібності, гуманістичну спрямованість діяльності вчителя. Педагогічна культура вчителя. Педагогічне спілкування. Стили спілкування. Педагогічна етика та педагогічний такт.

Розділ 2. Дидактика. Загальна теорія освіти і навчання.

Тема 7. Дидактика, її основні категорії та завдання.

Виникнення і розвиток дидактики як складової педагогіки, що вивчає проблеми освіти та навчання. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: процес навчання, зміст освіти, знання, уміння, навички, викладання, учіння.

Стан та завдання теорії навчання. Взаємозв'язок загальної теорії навчання (дидактики) і методик викладання окремих предметів з основ наук. Українська народна дидактика. її мета, завдання, зміст.

Тема 8. Суть процесу навчання. Його теоретичні та методологічні основи.

Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів, його основні ознаки. Основні функції процесу навчання: освітня, розвиваюча, виховна. Структурні компоненти навчального процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регулюючий, оцінно-результативний. Взаємозв'язок усіх елементів навчального процесу. Суперечності та рушійні сили процесу навчання. Мотивація учіння школярів; формування навчальних інтересів; пізнавальні інтереси в навчанні.

Двосторонній характер процесу навчання. Стимулювання, організація зворотного зв'язку (контроль, аналіз результатів навчання та розвитку учнів). Учення як система пізнавальних дій спрямованих на вирішення задач навчання. Структура процесу засвоєння знань: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці. Потреби та інтереси як основа мотивації учення. Місце емоційного у навчанні.

Тема 9. Закономірності та принципи навчання.

Поняття про закономірності навчання, основні закономірності процесу навчання.

Визначення принципів навчання як вихідних положень, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності учителя. Основний закон дидактики. Сучасна система дидактичних принципів: принцип виховного навчання; принцип розвивального навчання; принцип науковості; принцип доступності навчання; принцип зв'язку навчання з життям, теорії з практикою; принцип наочності навчання; принцип систематичності, системності, послідовності, наступності навчання; принцип цілеспрямованості та мотивації навчання; принцип активності та самостійності учнів у навчанні; принцип свідомості й міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип індивідуального підходу у процесі навчання; принцип оптимізації навчального процесу.

Тема 10. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості.

Оновлення змісту освіти в умовах розбудови Нової української школи. Державні стандарти

змісту освіти. Навчальний план для різних типів загальноосвітніх шкіл України, динамізм його для шкіл різних регіонів України. Науково-педагогічні основи навчального плану. Принципи його побудови. Навчальні програми, принципи їх побудови, вимоги до програм, їх структура. Види навчальних підручників для шкіл України. Нові навчальні книги для шкіл України.

Тема 11. Методи, прийоми, засоби навчання.

Визначення методу навчання та його структура. Прийоми як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія. Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації традиційних методів. Класифікація на основі цілісного підходу до процесу навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Основні засоби навчання: слово вчителя, підручники, навчальні посібники, наочні, технічні засоби навчання. Використання комп'ютерів у навчальному процесі. Вибір методів і засобів навчання в залежності від різних умов (мета уроку, зміст виучуваного матеріалу, джерела інформації, навчальні можливості учнів).

Тема 12. Види і форми організації навчання. Урок як основна форма організації навчального процесу

Поняття про види і організаційні форми навчання. Характеристика пояснювально-ілюстративного, проблемного видів навчання та програмованого навчання.

Поняття про форми організації навчання. Класно-урочна система навчання. Альтернативні форми організації навчання у зарубіжній та вітчизняній практиці: белл-ланкастерська, дальтон-план, мангеймська, метод проектів, бригадно-лабораторна та ін.

Становлення сучасних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання. Урок як основна форма організації навчального процесу. Типи уроку та їх структура. Дидактичні, психологічні, виховні та гігієнічні вимоги до уроку.

Фронтальні, групові та індивідуальні форми навчання. Інші форми організації навчання в школі та за її межами. Перспективи розвитку модульно-рейтингової форми організації навчання. Самостійна робота учнів та педагогічне керівництво нею.

Тема 13. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.

Поняття контролю та його значення у навчально-виховному процесі. Функції контролю. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів. Педагогічні вимоги до перевірки. Методи та види її організації на різних ступенях навчання. Оцінка успішності учня, її призначення. Критерії якості знань і навичок учнів. Характеристика бальної системи оцінювання. Майстерність та такт учителя при аналізі відповідей учнів різних видів навчальних робіт.

Розділ 3. Теоретичні основи та зміст процесу виховання.

Тема 14. Виховання в цілісному педагогічному процесі.

Поняття про виховання як складову педагогічного процесу. Сутність процесу виховання: діяльнісний підхід; особистісний підхід; системний підхід; технологічний підхід. Зміст національного виховання. Мета виховання – формування стійкої, творчої, самостійної особистості, здатної в нових соціально-економічних умовах вносити значний вклад у перетворення суспільного життя та самовдосконалення, шляхом повного розвитку духовних якостей та фізичних сил, природних здібностей та дарувань кожної особистості.

Особливості процесу виховання: цілеспрямований; двосторонній; довготривалий та безперервний; варіативність результатів; багатофакторний. Структурні компоненти виховання як діяльнісного процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий; операційно-діяльнісний; контрольно-регулюючий; оцінювально-результативний.

Етапи виховного процесу за критерієм їх послідовності та відповідних педагогічних дій: ознайомлення із загальними нормами і вимогами, їх усвідомлення і засвоєння; формування ставлень (почуттів); формування поглядів і переконань; формування навичок і звичок поведінки (загальної спрямованості особистості).

Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Рушійні сили виховного процесу. Зовнішні та внутрішні протиріччя. Критерії вихованості. Методика діагностування вихованості.

Тема 15. Механізми, закономірності та принципи виховання.

Механізми виховання як шляхи розвитку мотиваційно-ціннісної сфери особистості в процесі засвоєння нею соціального досвіду. Психологічні механізми, які складають основу розвитку мотиваційної сфери особистості: ідентифікація; емоційне обумовлювання; наслідування; мотиваційне опосередкування; конформність; вживання в соціальну роль; підтримування внутрішньої узгодженості поглядів.

Закономірності процесу виховання і їх роль у визначенні норм, які регламентують структуру, зміст і методику організації виховання.

Специфіка принципів виховання. Цілеспрямованість виховання. Суспільна спрямованість виховання. Опора на позитивне у вихованні. Гуманізація виховання. Демократизація виховання. Природо відповідність у вихованні, диференціація та індивідуалізація виховного процесу. Особистісний підхід у вихованні. Зв'язок виховання з життям, виховання в діяльності. Свідомість і активність учнів у процесі виховання, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й активністю школярів. Виховання в колективі. Єдність педагогічних впливів.

Тема 16. Методи, прийоми та засоби виховання

Поняття про методи виховання. Прийоми виховання. Засоби виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання. Умови оптимального вибору методів виховання.

Класифікація методів виховання, в основу якої покладено цілісну структуру діяльності особистості: 1) методи формування свідомості особистості; 2) методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки; 3) методи стимулювання поведінки і діяльності особистості; 4) методи самовиховання.

Тема 17. Організаційні форми виховної роботи.

Позакласна виховна робота, її форми: класна година, етична бесіда, зустрічі з відомими людьми, обговорення книг, читацькі конференції, масові свята, змагання, конкурси, олімпіади та ін. Технологія підготовки і проведення колективної творчої справи (КТС).

Позашкільні заклади в системі освіти і виховання: палаци та будинки дитячої творчості, дитячо-юнацькі центри міжнародного співробітництва, дитячі театри, центри науково-технічної творчості, школи образотворчого мистецтва, центри юних техніків, дитячо-юнацькі спортивні школи, дитячі бібліотеки. Формальні та неформальні групи.

Характеристика дитячих громадських.

Тема 18. Виховання особистості в колективі.

Поняття про соціалізацію та соціальний розвиток особистості. Основні фактори впливу на соціалізацію особистості. Соціальна та громадянська активність та її формування в умовах сім'ї і школи. Організація соціально-комунікативної діяльності учнів. Соціальний розвиток учнів в процесі навчально-виховної роботи та методи його діагностики.

Проблеми особистості і колективу. Загальні поняття про дитячий колектив, його ознаки та структура. Основні типи колективів. Динаміка та стадії розвитку колективу. Система перспективних ліній, традицій колективу. Принципи паралельної дії і єдності педагогічних вимог. Проблеми дитячого колективу, його навчання та виховання. Гармонія розвитку колективу та особистості.

Характеристика існуючих дитячих та юнацьких формальних та не формальних організацій, їх завдання; напрямки діяльності. Система учнівського самоврядування.

Тема 19. *Розумовий розвиток особистості школяра. Формування основ наукового світогляду.* Розумове виховання школярів. Завдання розумового виховання. Формування культури розумової праці як мета розумового виховання. Інтелектуальні сили особистості. Сутність пізнавального інтересу. Шляхи оволодіння учнями основними розумовими операціями: аналіз; синтез; порівняння; класифікація; узагальнення. Інтелектуальні уміння: загальні та спеціальні. Розвиток мислення взагалі і його окремі види: діалектичне; логічне; абстрактне; узагальнене; категоріальне; теоретичне; індуктивне; дедуктивне; алгоритмічне; творче; системне. Формування світогляду як провідного завдання виховання базової культури особистості. Поняття світогляду як узагальнену систему поглядів, переконань, ідеалів, у яких людина виражає своє ставлення до оточуючого її природного і соціального середовища, самої себе. Структура світогляду: знання; погляди; переконання; вчинки, дії людини. Види світоглядів: буденний; релігійний; науковий. Народний світогляд як джерело формування наукового світогляду. Шляхи формування світогляду школярів. Критерії розумового виховання.

Тема 20. *Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.* Мораль як форма суспільної свідомості. Моральні норми. Моральні принципи. Моральні категорії. Моральні ідеали. Моральне виховання. Формування моральної культури особистості як мета морального виховання. Психолого-педагогічні основи морального виховання. Завдання морального виховання. Стадії морального розвитку особистості. Єдність загальнолюдських і національних цінностей у моральному вихованні. Зміст морального виховання в сучасній українській школі. Критерії моральної вихованості. Шляхи морального виховання учнів у навчанні й позанавчальній діяльності. Засоби морального виховання. Народна мораль, засвоєння її у процесі залучення дітей до праці, дотримання традицій, звичаїв, участі у обрядах тощо. Моральне виховання і релігія. Основи статевого виховання учнів. Поняття про естетичне виховання, його основні завдання. Естетичне виховання як складова духовної культури. Шляхи і засоби естетичного виховання у навчальній, позакласній і позашкільній роботі. Форми і методи естетичного виховання. Естетичне виховання на народних традиціях, національному мистецтві, музиці, фольклорі.

Тема 21. *Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації.* Зміст та завдання трудового виховання. Виховання працьовитості як важливий аспект морального формування особистості. Ознаки працьовитої людини. Принципи трудової підготовки. Етапи трудової підготовки школярів. Види діяльності учнів. Вимоги до організації праці учнів. Методи, форми, засоби трудового виховання. Вікові відмінності в трудовому вихованні школярів. Зміст профорієнтації учнів. Компоненти профорієнтації учнів: профінформація, профконсультація, профвідбір, профадаптація. Економічне виховання, його завдання, форми та методи здійснення.

Тема 22. *Формування громадянської культури школярів. Виховання свідомої дисципліни. Основи правового виховання.*

Громадянськість як інтегрована риса особистості. Формування свідомого громадянина як мета громадянського виховання. Завдання громадянського виховання. Національна самосвідомість. Почуття патріотизму. Зміст громадянського виховання в сучасній українській школі. Шляхи формування громадянської культури у навчанні й поза навчальній діяльності. Методи, форми, засоби громадянського виховання.

Свідомо дисципліна, обов'язок і відповідальність – важливі моральні якості особистості. Виховання свідомої дисципліни. Завдання і зміст правового виховання. Форми і методи правового виховання. Значення правового виховання в попередженні правопорушень серед учнівської молоді. Формування правової культури особистості як умова розвитку

правосвідомості особистості. Зміст та завдання правового виховання. Взаємозв'язок між правовою культурою особистості та розвитком ціннісних орієнтацій особистості. Критерії сформованості правової культури учнів. Методи, форми, засоби правового виховання. Правопорушення неповнолітніх та причини їх виникнення. Попередження правопорушень (профілактика відхилень поведінки учнів у школі, громадських місцях, сім'ї). Ліквідація першопричин правопорушень неповнолітніх. Особливості виховної роботи з дітьми, схильними до правопорушень.

Тема 23. Основи фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей.

Поняття фізичного розвитку і виховання. Оздоровчі, освітні і виховні завдання фізичного розвитку. Зміст і засоби фізичного виховання. Народно-педагогічні засоби фізичного загартування підростаючого покоління. Форми і методи фізичного розвитку школярів. Організація здорового способу життя дітей в сім'ї і школі. Позакласна і позашкільна фізкультурно-оздоровча діяльність дітей. Методи діагностики фізичного розвитку школярів.

Тема 24. Класний керівник як організатор навчально-виховного процесу.

Зміст педагогічної діяльності класного керівника. Професіограма класного керівника. Функції класного керівника: виховна; розвиваюча; організаторська; стимулююча; діагностична; соціальна; координаційна; методична. Права і обов'язки класного керівника. Напрями організаційно-педагогічної діяльності класного керівника: вивчення учнів; формування виховуючого колективу; координація педагогічних вимог учителів-предметників; налагодження педагогічної взаємодії з батьками і громадськістю. Планування як спільна діяльність класного керівника, учнів і дорослих щодо визначення цілей, змісту й способів організації виховного процесу. Вимоги до плану роботи класного керівника. Види планування: перспективне; оперативне; поточне. Структура плану. Форми планів: план-графік; план-сітка; календарний; циклічний. Методика колективного творчого виховання (І.Іванов). Колективні творчі справи.

Тема 25. Позакласне та позашкільне виховання і навчання.

Загальне поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання цілісної особистості. Завдання, зміст і основні принципи позакласної роботи з школярами. Різноманітність масових, групових та індивідуальних форм позакласної роботи. Впровадження позакласної діяльності школярів, що побудована на давніх українських традиціях. Позашкільна виховна робота: її завдання і зміст. Позашкільні навчально-виховні заклади і основні напрямки їх діяльності. Взаємозв'язок позакласної і позашкільної роботи.

Тема 26. Родинне виховання особистості.

Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Вплив атмосфери сімейного життя, її ставлення до праці, трудового укладу, загальної культури, рівня педагогічної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини. Сучасні проблеми сімейного виховання: підготовка дітей до школи, організація домашньої навчальної діяльності, створення раціонального режиму дня, визначення обов'язків дитини по дому, системи вимог, організація розвитку кмітливості, розважальних, пізнавальних, навчальних, творчих інтересів.

Тема 27. Національна своєрідність виховання.

Суть та зміст національного виховання, його специфіка. Роль народних звичаїв та традицій у вихованні підростаючого покоління. Форми зв'язку школи і сім'ї. Співробітництво учителів і батьків. Відповідальність батьків за розвиток дитини. Нетрадиційні форми роботи з батьками (організація консультпунктів з проблем сімейного виховання, конференції батьків по обміну досвідом організації раціонального дозвілля дітей різних вікових груп, семінари–практикуми по відродженню національних традицій в сім'ях,

вихідний день в школі разом з батьками і дітьми та ін.) у поєднанні з традиційними (народні університети педагогічних знань для батьків, педагогічний всеобуч та ін.). Участь громадськості у вихованні дітей та формуванні національної свідомості особистості. Ради школи, батьківські ради та комітети. Виховання дітей за місцем проживання. Спільна діяльність школи, сім'ї, громадськості і трудових колективів по організації дозвілля дітей, надання їм допомоги у навчанні, у створенні умов для правильного сімейного виховання, оволодінні суспільним досвідом, збереженні та розвитку національних звичаїв і традицій.

Розділ 4. Управління та керівництво педагогічними системами.

Тема 28. Сутність і загальні принципи управління педагогічними системами.

Поняття про систему освіти і виховання в Україні. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту». Загальна середня освіта як основна ланка всебічного розвитку особистості учня. Загальноосвітня школа трьох ступенів: перший – початкова школа, другий – основна школа, третій – старша школа. Особливості управління різними типами навчально-виховних закладів. Учасники навчально-виховного процесу. Державні і громадські органи управління освітою. Особливості управління системами освіти і виховання у найбільш розвинених зарубіжних країнах.

Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація та сертифікація педагогічних працівників.

Проблеми підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення і поширення перспективного досвіду вчителів і педагогічних колективів, впровадження в практику школи досягнень педагогічної науки як основні завдання удосконалення професіоналізму вчителів.. Залучення учительських кадрів до педагогічного пошуку, дослідження актуальних проблем навчання і виховання учнівської молоді, вдосконалення навчально-виховного процесу та ін.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Лек		сем	лаб	конс	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Загальні основи педагогіки						
Тема 1. Особливості педагогічної професії та формування особистості вчителя	5	–	1			4
Тема 2. Педагогіка в системі наук про людину	6	1	1			4
Тема 3. Методологія і методи педагогічних досліджень	7	1	1			5
Тема 4. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.	7	2	2			3
Тема 5. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.	3	–	1			2
Тема 6. Ієрархія цілей у педагогіці	3	–				3
<i>Разом за розділом 1</i>	30	4	6			18
Розділ 2. Дидактика. Загальна теорія навчання						
Тема 7. Дидактика, її основні категорії та завдання.	6	1	1			4
Тема 8. Суть процесу навчання. Його теоретичні та методологічні основи.	6	1	1			4
Тема 9. Закономірності та принципи навчання.	6	1	1			4
Тема 10. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості.	6	1	1			4
Тема 11. Методи, прийоми, засоби навчання.	7	1	2			4
Тема 12. Види й форми організації навчання. Урок – основна форма організації навчального процесу.	9	2	2			5
Тема 13. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.	7	1	2			4
<i>Разом за розділом 2</i>	47	8	10			29
Розділ 3. Теоретичні основи та зміст процесу виховання						
Тема 14. Виховання в цілісному педагогічному процесі.	5	1	1			3
Тема 15. Механізми, закономірності та принципи виховання	4	–	1			3
Тема 16. Методи, прийоми, засоби виховання.	7	1	2			3
Тема 17. Організаційні форми виховної роботи.	2	–	–			3
Тема 18. Виховання особистості в колективі.	6	1	2			2
Тема 19. Виховання розумової культури особистості школяра. Формування основ наукового світогляду.	4,5	1	1			3
Тема 20. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.	5	0,5	1			3
Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації.	2,5	0,5	0,5			3
Тема 22. Формування громадянської культури школярів. Виховання свідомої дисципліни. Основи правового виховання	2	–	0,5			3
Тема 23. Основи фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей.	4,5	1	1			2
Тема 24. Класний керівник як організатор навчально-виховного процесу.	8	2	2			3
Тема 25. Позакласне та позашкільне виховання і навчання.	2	–	–			2
Тема 26. Родинне виховання. Взаємодія школи, сім'ї та громадськості у вихованні молоді.	2,5	–	–			2
Тема 27. Національна своєрідність виховання.	1	–	–			3
<i>Разом за розділом 3</i>	56	8	12			36

Розділ 4. Управління педагогічними системами						
Тема 28. Сутність і загальні принципи управління педагогічними системами	6	1	2			4
Тема 29. Система освіти та виховання в Україні.	2	–				2
Тема 30. Основні функції управління навчальним процесом.	3	1				2
Тема 31. Взаємодія соціальних інститутів в управлінні школою.	2	–				2
Тема 32. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників	4	–				3
<i>Разом за розділом 4</i>	18	2	2			12
Усього годин	150	22	32			96

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ до педагогічної діяльності. Професійна діяльність та особистість педагога.	2
2.	Педагогіка як наука про виховання. Предмет і завдання педагогіки.	2
3.	Розвиток, соціалізація і виховання особистості школяра.	2
4.	Методи науково-педагогічних досліджень.	2
5.	Теоретико-методологічні основи процесу навчання й освіти	2
6.	Зміст шкільної освіти в його науково-педагогічній основі. Закономірності та принципи навчання	2
7.	Методи, прийоми, засоби навчання	2
8.	Організаційні форми навчання. Урок – основна форма організації в сучасній школі.	2
9.	Контроль і оцінка знань, умінь і навичок школярів	2
10.	Виховання в цілісному педагогічному процесі	2
11.	Загальні методи виховання.	2
12.	Формування колективу, його виховний вплив на розвиток особистості.	2
13.	Зміст (основні напрямки) процесу виховання. Виховання розумової культури особистості школяра. Формування основ наукового світогляду	1
14.	Зміст (основні напрямки) процесу виховання. Формування моральної культури школярів. Моральне, естетичне та екологічне виховання.	1
15.	Зміст (основні напрямки) процесу виховання. Формування громадянської культури школярів. Громадянське та правове виховання.	1
16.	Трудова підготовка підростаючого покоління. Основи фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей	1
17.	Система роботи класного керівника.	2
18.	Управління педагогічними системами. Методична робота в загальноосвітніх навчальних закладах.	2
	Разом	32

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема : Предмет педагогіки та її основні категорії Розв'язання педагогічних задач з теми „Науково-педагогічні методи дослідження”.</p> <p>Розробка методики анкетування учнів на тему, яка цікавить студента або групу студентів.</p> <p>Діагностика самооцінки майбутніх вчителів.</p> <p>4. Психолого-педагогічна характеристика учня</p>	5
2	<p>Тема: Особистість учня та її розвиток. Зробіть порівняльний аналіз нервово-психологічної і пізнавальної сфери учнів різного віку.</p> <p>Порівняйте особливості фізичного розвитку учнів молодшого, середнього і старшого шкільного віку.</p> <p>3. Проаналізуйте прислів'я та приказки українського народу про розвиток особистості.</p>	5
3	<p>Тема : Педагог: професійна діяльність і особистість. Педагогічний процес. Професіограма вчителя.</p> <p>Компоненти педагогічної техніки вчителя.</p> <p>Значення театральної педагогіки у формуванні педагогічних здібностей вчителя.</p> <p>Дати визначення та розкрити сутність стилів педагогічного спілкування:1). Авторитарний. 2). Ліберальний. 3). Демократичний.</p>	5
4	<p>Тема : Теорія освіти і навчання. Процес навчання Типи (види) навчання: інформаційно-повідомлююче (догматичне); пояснювально-ілюстративн (традиційне); проблемне; програмоване; модульне навчання.</p>	5
5	<p>Тема:Зміст освіти. Закономірності й принципи навчання. Освіта як багатоаспектне поняття.</p> <p>Аналіз теорій організації змісту освіти.</p> <p>3. Ознайомитися з Державним стандартом базової і повної середньої освіти та базовим навчальним планом загальноосвітньої школи.</p>	5
6	<p>Тема: Методи, прийоми, засоби навчання. Особливості використання методів навчання на заняттях з Вашого фаху.</p> <p>Засоби навчання у сучасній школі: стан, проблеми, перспективи.</p>	5
7	<p>Тема: Організаційні форми навчання <i>Самостійна робота:</i> Розкрити структури таких типів уроків: Урок засвоєння нових знань. Урок формування умінь та навичок. Урок застосування знань, умінь та навичок. Урок узагальнення та систематизації знань, умінь та навичок. Урок контролю та корекції знань, умінь і навичок.</p> <p>Комбінований урок.</p>	5
8	<p>Тема. Контроль у навчальному процесі <i>Самостійна робота:</i> Аналіз та оцінювання навчально-пізнавальної діяльності учня під час уроку.</p> <p>Аналіз методів і форм перевірки й оцінювання знань, умінь та навичок.</p> <p>Розкрити сутність технологій: Технологія саморозвитку М.Монтессорі. Технологія розвивального навчання (Л.С.Виготського,</p>	5

	Л.В.Занкова, В.В.Давидова, Д.Б.Ельконіна, О.К.Дусовицького). Технологія створення „ситуації успіху” (А.С. Белкін). Технологія навчання як дослідження. Технологія організації групової навчальної діяльності школярів. Особистісно орієнтоване навчання та виховання.	
9	Тема: Виховання в цілісному педагогічному процесі. Самостійна робота: Розкрити зміст виховання у різних системах виховного процесу: Еленн Кей — "вільне виховання"2. Марії Монтесорі. 3. А.С. Макаренка. 4. В.О. Сухомлинського.	5
10	Тема: Принципи та методи виховання Скласти план реалізації будь-якого методу виховання. Визначення ефективності методів виховання. Аналіз методики проведення форми виховання учнів школи	5
11	Тема: Поняття про форму виховання. Виховання особистості в колективі. Вивчення учнівського колективу (проведення анкетування учнів, інтерв'ю з класним керівником, бесіда з активом класу та учнями тощо). Складання психолого-педагогічної характеристики на учнівський колектив.Визначення ефективності форм виховання.	5
12	Тема: Зміст виховного процесу. Основні напрями виховного процесу (моральне, громадянське, правове, трудове). Нормативні документи, що регулюють процес громадянського, морального, трудового виховання в сучасній національній школі. Формування правової культури учнів	10
13	Тема: Зміст виховного процесу. Основні напрями виховного процесу (розумове, фізичне, естетичне, екологічне). <i>Самостійна робота:</i> Програма екологічного виховання сучасної школи. Ознайомитися з конспектами виховних заходів класних керівників основної школи.	5
14	Тема: Функції і основні завдання діяльності класного керівника. Відвідування та аналіз форми виховання учнів загальноосвітньої школи.	5
15	Тема: Управління педагогічними системами. Скласти порівняльну характеристику діяльності заступника директора школи з навчальної роботи і заступника директора з виховної роботи. Зміст і форми методичної роботи. Вивчення досвіду роботи шкільного методичного об'єднання.	5
	Безвідривна практика Завдання 1. Вивчити складові діяльності класного керівника та досвід організації цілеспрямованої життєдіяльності учнів класу (описати досвід діяльності класного керівника): - проаналізувати педагогічні проблеми над якими працює загальноосвітня школа та конкретний клас; - ознайомитися з планом роботи класного керівника та зафіксувати структурні та змістові особливості плану роботи класного керівника; - відвідати не менше двох виховних заходів у класі, взяти участь у підготовці і проведенні одного виховного заходу; проаналізувати технологію (методику) підготовки виховних заходів класним керівником; - проаналізувати рівень вихованості учнів та сформованості	16

	<p>колективу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати напрями діяльності класного керівника; - проаналізувати методи, форми виховної роботи класного керівника. <p>Завдання 2. Ознайомитися і зафіксувати особливості діяльності учнівського самоврядування в школі й конкретному класі (активу):</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати положення про організацію учнівського самоврядування та зміст його діяльності в навчальному закладі взагалі і в конкретному класі зокрема; - проаналізувати форми, методи виховної роботи щодо розвитку учнівського самоврядування в навчальному закладі взагалі і в конкретному класі зокрема. 	
	Разом	96

9. Індивідуальні завдання

не передбачено

10. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (за джерелом інформації (словесні (лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (вправи)); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні); за ступенем самостійності мислення (репродуктивні, пошукові, дослідницькі); за ступенем керування навчальною діяльністю (під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів));

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (навчальні дискусії (групове обговорення); створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо)).

Тестування активності студентів під час лекційних та семінарських занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання (реферати), тести для модульного і поточного контролю, комплексна контрольна робота.

11. Методи контролю

Поточний (усне опитування та тестування, самостійної роботи студентів з першоджерелами, письмовий поточний контроль). **Форми поточного контролю:** оцінювання домашніх самостійних завдань; тестових завдань, які включають лекційний матеріал та матеріали для самостійного опрацювання, виконаних студентами під час практичних та семінарських занять. Студент може отримати бали за доповнення, усні відповіді, виконання домашніх завдань на усіх практичних заняттях впродовж семестру.

Модульний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з розділу (модуля).

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система накопичення балів з навчальної дисципліни «Педагогіка»

Заліковий модуль I	Заліковий модуль II	Безвідривна практика	Екзамен	СУМА
<i>Семінарські заняття №1-8 + Модульна К Р</i>	<i>Семінарські заняття №9-16 + Модульна К Р</i>	(5x2) 10 балів	40	100
Максимальна кількість балів				
5 балів 20 балів за роботу на семінарських заняттях* + 5 балів за модульну контрольну роботу №1	25 балів 20 балів за роботу на семінарських заняттях* + 5 балів за модульну контрольну роботу №2			

***Накопичення балів на семінарських заняттях:**

Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по темі кожного семінарського заняття оцінюється за 5-бальною системою. На кожний заліковий модуль заплановано по 8 семінарських занять.

Відповідно кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях, по кожному заліковому модулі, розраховується за формулою $(Q_1 + Q_2 + Q_3 + Q_4 + Q_5 + Q_6 + Q_7 + Q_8) \times 0,5$, де Q_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідному семінарському занятті.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях та самостійної роботи

1. Поточне оцінювання: здійснюється на семінарських заняттях або на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять чи при бажанні підвищити попереднє оцінювання).

Максимальний бал – 5.

5 балів - знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки

4 б. – відповідь має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо вираженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

3 б. - відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

2 б. - студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

2. Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок з блоку оцінюється за 5-бальною системою. На кожний заліковий модуль заплановано по 1 контрольній роботі. Відповідно кількість балів за роботу студента за контрольну роботу, по кожному заліковому модулі, розраховується за формулою $(K \times 1)$, де K_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на контрольній роботі

Оцінка **контрольної роботи** здійснюється за критеріями :

5 балів – обґрунтована повна, систематизована відповідь на усі запитання КР, з використанням творчого підходу і умінь пов'язувати теоретичні аспекти курсу з педагогічною практикою.

4 бали – обґрунтована повна, систематизована відповідь на усі запитання МКР, з використанням творчого підходу і незначними неточностями у формулюваннях понять;

3 бали – репродуктивна відповідь на запитання КР з значними неточностями та помилками;

2 бали – репродуктивна відповідь на запитання КР з помилками, студент володіє лише основними категоріями навчальної дисципліни

3. Рівень оволодіння студентами знань з безвідривної практики оцінюється за 5-бальною системою. Відповідно кількість балів за роботу студента за безвідривну практику розраховується за формулою $(P \times 2)$, де P – оцінка за виконання завдань практики.

5 балів - повне та вичерпне викладення матеріалу відповідно до завдань практики; дотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.:

4 бали - неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики недотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

3. бали - неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики;

2 бали - недостовірність поданої у звіт фрагментарний не висвітлені завдання практики

Критерії оцінювання екзамену:

40 балів – студент дає повні, ґрунтовні відповіді на усі запитання екзаменаційного білету, демонструє всебічне систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу, вміння самостійно їх використовувати у професійній діяльності;

35 балів – студент демонструє повне знання і розуміння програмного матеріалу; має труднощі з відповідями на запитання методичного або практичного блоку;

30 балів – студент репродуктивно відтворює теоретичний матеріал курсу, демонструє епізодичні уміння й навички застосовувати здобуті знання на практиці;

25 балів – студент репродуктивно відтворює теоретичний матеріал курсу, не може дати відповідь на одне з запитань білету;

20 балів – студент репродуктивно відтворює окремі положення та поняття курсу, не може дати відповідь на запитання білета.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	F	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна (базова):

- 1 Андрощук І.В. Методика виховної роботи : навч. посібник / І.В. Андрощук, І.П. Андрощук. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. — 320 с.
- 2 Бех І. Д. Виховання особистості: [Монографія]: У 2 кн. / І. Д. Бех. – К. :Либідь, 2003.
- 3 Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204с.
- 4 Бондар В.І. Дидактика / В.І.Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
- 5 Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник / О.Вишневський. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
- 6 Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник / Н.П.Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
- 7 Галузинський В.М. Педагогіка : теорія та історія / В.М.Галузинський, М.Б.Євтух. – Рівне, 1996. – 206 с.
- 8 Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. :Либідь, 1997. – 376 с.
- 9 Зайченко І.В. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищ. пед. навч. закладів / І.В.Зайченко. – К. : Освіта України; КНТ, 2008. – 528 с.
- 10 Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. – К.: Вища шк.,1997. – 304 с.
- 11 Карпенчук С.П. Теорія і методика виховної роботи / С.П.Карпенчук, – К.,2005, – 343с.
- 12 Кондрашова, Л.В., Лаврентьєва, О.О., Зеленкова, Н.І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л.В.Кондрашова, О.О.Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008 – 187 с. Коломинський Я.Л. Познай самого себе. – Минск, 1981.
- 13 Корнажевський Ю.А. Аналіз уроку / Ю.А.Корнажевський. – Х. : Видавництво “Ранок”, 2008. – 336 с.
- 14 Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2007.
- 15 Кузьмінський А.І. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навчальний посібник / А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К.: Знання, 2006. – 311 с.
- 16 Кузьмінський А.І. Педагогіка : завдання і ситуації : практикум / А.І.Кузьмінський, Л.П.Вовк, В.Л.Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 429 с.
- 17 Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку : навчальний посібник / А.І.Кузьмінський, С.В.Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.
- 18 Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку : навчальний посібник / А.І.Кузьмінський, С.В.Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.
- 19 Кухарев Н.В. На пути к профессиональному совершенствованию. – М., 1990.
- 20 Кэмпбелл Росс. Как на самом деле любить детей. – М, 1982.
- 21 Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навчальний посібник В.І.Лозова, Г.В.Троцько. – Харків : “ОВС”, 2002. – 400 с.
- 22 Максимюк С.П. Педагогіка : навчальний посібник / С.П.Максимюк. – К. : Кондор, 2009. – 670 с.
- 23 Малафіїк І.В. Дидактика : навчальний посібник / І.В.Малафіїк. – К. : Кондор, 2009. – 398 с.
- 24 Менеджмент в управленні школою / Под ред. Т.И.Шамовой. – М., 1992.
- 25 Мороз О.Г., Омеляненко В.Л. Перші кроки до майстерності. – К., 1992.
- 26 Островерхова Н.М. Аналіз уроку : концепції, методики, технології / Н.М.Островерхова. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2003. – 352 с.
- 27 Педагогіка: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Ю.К.Бабанский, В.А.Сластенин, Н.А.Сорокин и др.; Под ред. Ю.К.Бабанского. – М., Просвещение, 1988. – 479с.
- 28 Педагогіка / За ред А.М.Алексюка. – К.: Вища школа, 1985.

- 29 Педагогіка / За ред М.Д.Ярмаченка. – К.: Вища школа, 1986.
- 30 Педагогіка : навч. посіб. / Н. В. Волкова. – 3 -е вид., стер. – Київ : Академвидав, 2009. – 616 с.
- 31 Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – Вид. 4-те, стер.
- 32 Педагогіка : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н. Є. Мойсеюк. - 5-е вид., доп. і перероб. - К. : [б. в.], 2007. - 656 с.
- 33 Педагогіка : підруч. / А. С. Нісімчук. - К. : Атіка, 2007. - 344 с.
- 34 Педагогіка : підручник для студ. ВНЗ / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. - К. : Знання, 2007. - 447 с.
- 35 Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова. – К. : Знання, 2005. – 399 с.
- 36 Педагогіка : хрестоматія / уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2006. – 700 с.
- 37 Педагогіка. Частина І. Загальні основи педагогіки. Теорія навчання (дидактика): Навч. посібник для студ. пед. навч. закл. / В.Л. Омеляненко, С.Г. Мельничук, С.В. Омеляненко. – Кіровоград, 1997.
- 38 Педагогіка. Частина ІІ. Теорія виховання. Школознавство: Навчальний посібник / В.Л. Омеляненко, С.Г. Мельничук, С.В. Омеляненко. – Кіровоград, 1998.
- 39 Пермяков О.А. Педагогіка : навчальний посібник / О.А.Пермяков, В.В.Морозов. –К. : Знання, 2010. – 171 с.
- 40 Подымова Л.С. Подготовка учителя к инновационной деятельности. – М., 1995.
- 41 Практикум з педагогіки : Навчальний посібник: Видання 2-ге, доповнене і перероблене /482 с. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу:http://eprints.zu.edu.ua/7574/1/Practic_pos.pdf
- 42 Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : навчальний посібник / за ред. М.В.Артюшиної, О.М.Котикової, Г.М.Романової. – К. : КНЕУ, 2007. – 528 с.
- 43 Радул В.В. Соціальна зрілість молодого вчителя. – К., 1997.
- 44 Радул В.В., Радул О.С. Вступ до педагогічної діяльності : Навч.-метод. посібник для студ пед. інст-ів. – Кіровоград: КДПУ, 1993. – С.13-21.
- 45 Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник / О.Я.Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.
- 46 Фіцула М.М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищ. пед. закладів освіти / М.М.Фіцула. – Тернопіль : Навчальна книга “Богдан”, 2008. – 232 с.
- 47 Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.
- 48 Харламов И. Ф. Педагогика: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1990. – 576с.
- 49 Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник / В.М.Чайка. – К. : Академвидав, 2011. – 240 с.
- 50 Чайка В.М. Основи дидактики : тексти лекцій і завдання для самоконтролю : навчальний посібник для студ. вищих пед. навч. закладів / В.М.Чайка. – Тернопіль : Астон, 2002. – 244 с.
- 51 Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2003.

Допоміжна

1. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, вихованців, молоді і батьків. – К., 1995.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал: підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. 3-тє вид. / Г. Ващенко. – Полтава: Полтавський вісник, - 191с.
3. Дем'янюк Т. Методика виховання в сучасній школі. – К., 2000.
4. Мудрик А.В. Учитель: майстерство и вдохновение. – М., 1986.

5. Прогнозування та планування роботи класного керівника: Метод. щпосіб. / Авт.-упоряд.: Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. – Х.: Основа, 2005.
6. Радул В.В., Радул О.С. Вступ до педагогічної діяльності: Навч.-метод. посіб. – Кіровоград, 1993.
7. Сухомлинський В.А. Разговор с молодым директором школы. – М.; 1979.
8. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка / В.О. Сухомлинський. – К., 1978.
9. Сухомлинський В.О. Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи / В.О. Сухомлинський // Шлях освіти. – 1996 - №1.
10. Технології формування ціннісного ставлення особистості до сім'ї, родини, людей: Метод. вісник. Вип. VI / Авт.-упоряд.: Н. Гавриш, Г. Ситник. – Рівне, 2010.
11. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чеськ. – К., 1989.
12. Трайнев В.А. Деловые игры в учебном процессе. – М., 2002. – С.146-151.
13. Холоднова Л. Співробітництво класного керівника і батьків. // Виховання школярів, № 4, 1996.
14. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації: психологія педагогічної праці. Науково-метод. посібник.... – К., 2004.
15. Шлях до майстерності / За ред. В.Ф. Паламарчук. – К., 1995.
16. Шлях до майстерності / За ред. В.Ф.Паламарчук. – К., 1995.
17. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності. – К.: Вища школа, 1990.
18. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1990. – 166с.
19. Щербань П.М. Прикладна педагогіка : навчально-методичний посібник / П.М.Щербань. – К. : Вища школа, 2002. – 215 с.
20. Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М., 1971Амонашвілі Ш.О. Істина школи / Пер. з російської – Подільський культурно-прсвітницький Центр ім. Реріха, 2007. – 74 с.
21. Якса Н.В. Основи педагогічних знань : навчальний посібник / Н.В.Якса. – К. : Знання, 2007. – 358 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Фіцула М.М.. Педагогіка. pedagogy.webukr.net/підручники-з-педагогіки-онлайн/м-мфіцула-педагогіка/
<http://pedagogy.webukr.net/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%B7-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B8-%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD/%D0%BC-%D0%BC-%D1%84%D1%96%D1%86%D1%83%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0/>
2. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти інавчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Видання 2-е, доопрацьоване і доповнене. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. – 218 с.
<http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1238/1/%D0%93%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B95%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf>
3. Бібліотека Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка <http://library.vspu.edu.ua/>
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського <http://www.dnpp.gov.ua>
5. Комунальний заклад „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”<http://www.lonpb.com.ua>
6. Миколаївська науково-педагогічна бібліотека <http://www.library.mk.ua>
<http://www.library.mk.ua>
7. www.osvita.org
8. <https://osvitoria.media/experience/>